

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán küldve.
 Egész évre . . . 72 korona Egész évre 84 korona
 Negyedévre . . . 18 korona Negyedévre 21 korona
 Egyes szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagybánya, Szilágyi Dezsd-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok után Előfizetők és hirdetések
 szabadújságra nem vállalozik. Kiadóhivatalhoz utasítandó

Köztársaság vagy királyság?

Rögtöni elhatározást kíván a Magyar Nemzeti Tanács. — Felszólítás valamennyi Nemzeti Tanácshoz.

Budapest, október 11. (Saját tudósítónktól.) A Nemzeti Tanács ma délelőtt Hoch János elnöklésével ülést tartott és elhatározta, hogy a következő kiáltványt bocsátja ki az ország valamennyi városában és községében alakult tanácsokhoz:

— A világ eseményei sürgős kötelességévé teszik Magyarországnak, hogy jövőendő állami életének formájáról már most határozzon.

Németország köztársaság lett! Német-Ausztria, mely mely a Habsburg Ház hatalmának családi hitbizományaként, legerősebb alapja köztársasággá nyilvánítja magát! Magyarország a mult bünei és mulasztásai következtében eddig jövő államformájáról nem dönthetett. Végleg elhatároztuk, hogy most már ezt hasztani alkotmányozó országgyűlésig nem lehet, ez most már életkérdés.

A Magyar Nemzeti Tanács ezért azon felszólítással fordul az ország összes városaihoz és községeiben alkotott Nemzeti Tanácsokhoz, hogy döntsenek rögtön arról, csatlakoznak-e a Magyar Nemzeti Tanács azon elhatározásához, hogy Magyarország jövő államformája köztársaság legyen-e?

Gyors elhatározásra és sürgős értesítésre van szükség, amely értesítést a Magyar Nemzeti Tanácshoz kell intézni. Sürgősen szükséges, hogy a közeli napokban a Magyar Nemzeti Tanács maga mögött érezze az egész ország akaratát, rendíthetetlen elhatározását.

Clemenceau távirata D'Esperay tábornokhoz.

Szerb előnyomulás. — A csehek 17 vármegyét akarnak megszállni. —
 — A német forradalom. — Vilmos császár Hollandiába menekült.

Még csak vasárnap este indult el Linder Béla miniszter Dormándy Géza alezredes, Bakonyi miniszteri titkár és Fericsák min. segédtitkár társaságában, hogy Belgrádban a fegyverszüneti szerződést aláírja és valami nyugvó pontot szerezzen a nemzetnek, már is minden oldalról néznek felénk falánk tekintetek, prédára éhesen lesik a nekik tetsző falatokat.

Clemenceau válasza olyan kertelés csak. Vasárnap délben nyújtotta át D'Esperay tábornok a magyar megbízottnak Belgrádban, ki viszont hozzánk közvetítette. Károlyi a Nemzeti Tanács elé terjesztette rögtön a táviratot:

Felhivom Önt, hogy Károlyi gróffal csupán katonai kérdésekről tárgyaljon, minden más kérdés kizárásával. Ez föltétlenül az irányadó.

CLEMENCEAU.

Tudják jól körülöttünk, hogy a tábornok mint Napoleon diktált és diktálhat, mert a fegyver kiesett a kezünkből. D'Esperay tábornok úgy tárgyal velünk mint a győző a legyőzöt-

tel. Kemény, szinte embertelenül kegyetlen hangja azt a régi igazságot juttatja eszünkbe, hogy: Jaj a legyőzöttek!

De térjünk a napi eseményekre. A szerb csapatok Ujvidéken vannak és elérték már, tovább előnyomulva a Pancsova—Versec és Pancsova—Antalfalva utvonalat. A német csapatok itt akadékoskodnak velük, felszedték a vasúti sineket etc. szóval szándékuk a harc felvétele, hacsak a fegyverszüneti szerződés kapcsán nem sikerül a dolgot valamiképp rendezni és Magyarország nem válik ismét hadszíntérré.

A csehek 17—18 vármegyét akarnak okkupálni. Jelenleg már nagyon is bent vannak az ország testében. Testünkből a Pozsony, Duna, Vác, Gyöngyös, Tokaj, Csap és Máramaros megyéig terjedő részt akarják lementeszeni. Ez az operáció mindnyájunk előtt világos, a nyakunk üterét metszené át.

Hogy Románia meddig óhajt kanyarodni, elég, ha utalunk a már békeidőben propaganda céllal terjesztett román térképekre.

A szerződést pedig sietve kell alá-

írnunk, mert hiába van igazunk, hiába álltunk hősiiesen mindenütt, hiába birtuk 1000 éve ezt a területet, jogunk jelenleg semmire sincs és talán csak akkor lesz egy kicsike, ha azt a bizonyos keserű falatot, a fegyverszüneti szerződést, lenyeltük, illetve aláírtuk.

Hogy állnak a németek?

Nyugodtan elmondhatjuk, még rosszabbul mint mi, a fegyverszüneti feltételeket illetőleg.

Az entente feltételei a következők:

1. A szerződés aláírása után hat órával lép életbe.

2. Belgiumot, Franciaországot és Elzász-Lotharingiát 14 napon belül ki kell üríteni.

Azokat a csapatokat, amelyek ezen határidőn túl még ott maradnak, internálják vagy hadifoglyognak jelentik ki.

3. Átadandó 5000 ágyú (főképpen nehéz ágyú), 30.000 géppuska, 3000 aknavető, 20000 repülőgép.

4. A Rajna balpartjának kiürítése: Mainz, Koblenz és Köln városát megszállja az ellenség, harminc kilométer körletben.

5. A Rajna jobb partján 30—40 kilométer mélységű semleges zóna kiürítendő 14 nap alatt.

6. A Rajna balpartjáról semmit se szabad elszállítani, a gyárakat, vasutakat érintetlenül kell hagyni.

7. Átadandó 5000 lokomotív, 15.000 vasuti kocsi, 10.000 automobil.

8. Az ellenséges megszálló csapatokat Németország tartja el.

9. Keleten az összes csapatokat vissza kell

vonni az 1914. augusztus elsejei határok mögé. Ennek határideje nincs megállapítva.

10. *Lemondás a breszt-litovszki és bukaresti szerződésről.*

11. *Feltétlen kapitulálás Kelet-Afrikában.*

12. *A Belga bank készleteinek, az orosz és román aranyaknak visszaadása.*

13. *A hadifoglyok kiszolgáltatása viszonosság nélkül.*

14. *Átadandó 100 tengeralttjáró, 8 könynyebb cirkáló, 6 dreagnouht, a többi hajót pedig le kell szerelni és a szövetségesek ellenőrzése alá helyezni semleges vagy szövetséges kikötőben.*

15. *A Káftegatton való áthajózás biztosítása. Mindazokat az aknamezőket el kell takarítani, erősségeket és ütegeket megszállani, melyek a szabad hajózást megátolhatnák.*

16. *A Blokád továbbra is érvényben marad. A német hajókat ezután is el lehet kobozni.*

17. *A Németország által a semlegesek ellen tett hajózási korlátozásokat meg kell szüntetni.*

18. *A fegyverszünet 30 napig tart*

A német nép kénytelen elfogadni, úgy van mint mi. Természetes itt is mindenütt egyszerre kitört a nép indulata és egymásután alakítják át kormányrendszerüket és seprik el a régi rezsimet.

A német matrózok kezdték a forradalom prologját. A flotta csakhamar hatalmukba került. Henrik porosz herceg autón vörös lobogó alatt tudott csak elmenekülni, de egyik kísérő matrózát így is lelőtték. A matrózok mozgalmá tovább terjed. *Lübek, Nolberg,*

Swinemunde, Wolzenbüttén, Braunschweig az övék.

A braunschweigi katonatanács által az uralkodó herceg elé terjesztett lemondó okiratot úgy a saját, mint fia nevében rögtön aláírta. Regensburg, Nürnberg, Würzburg, Augsburg, Majnamenti Frankfurt egymásután állítják fel a munkás és katonatanácsot, úgy hogy most már mondhatni csaknem az egész északnyugati és Közép-Németország a munkás és katonatanácsok kezében van.

Berlin kikiáltotta a köztársaságot. A köztársasági mozgalom megérlelt gyümölcse leszakadt a németek fájáról; Vilmos császár és a trónörökös lemondott s ha valóban bizonyul a hiradás, a császárnóval hármásban Maastrichtbe menekültek és kérték a holland állam területére való bebocsátásukat. Az imperator most másnak a kapuján kopogtat.

Természetesen új kormány alakult. *Ebert* birodalmi gyűlési képviselő lett az új kancellár és már meg van a köztársasági elnökjelöltjük is.

Bajorország, melyről pedig eleinte úgy hirtelt hogy kilép a „Bundból” és különbékét köt, formálisan elűzte a Wittelsbach-dinasztiát, mely Svájcba menekült. A népkormányt megalakították, s most Bajorország előakarja készíteni Németországot a népek szövetségében való részvételre és ő ambicionálja azt a feladatot, hogy a német népet a legrosszabbtól megóvjá.

Fényes Lóránd expedíciója az Érmellékre

A megyei és városi közlélmzés. Megtévedt nemzetőrök.

Hírek a vidékről.

Jelentettük, hogy a város lefoglalta a nagyváradi malnokban levő lisztkészletet, s ezzel a vármegye 30 vagon lisztjét. A Haditermészet a konfliktus megelőzése céljából azt javasolta, hogy ő kiutal a város környékén levő falvakból 40 vagon lisztet, Sarkadról 25-öt, s a város oldja fel a foglalást, mert ez a 40 vagon szükséges Margitta, Érmihályfalva és Székelyhid ellátására, ahol a termés rossz volt. A városnak pedig azt az ajánlatot tette, hogy a megyével együttesen szervezzenek őrsereget a falvakban levő liszt és gabona biztosítására, a nagyváradi malnokokat a megye is használhassa, mert vidéken nem tud elegendőt őrlni. *Lukács* Ödön főjegyző ugyan tüzoltókból szervezett ilyen különítményt, de ez nem elegendő, az egész vármegye termésének biztosítására. A vármegyének az az álláspontja, hogy nincs joga a foglaláshoz.

A tervezetben egy nagy nehézség rejlik. A falvakban levő lisztet és búzát a helyi Nemzeti Tanácsnak nem engedik elvitetni s a városba hozni.

Mezőtelegdről még azt jelentette a főszolgabíró, hogy ő onnan elhoztja a lisztet, de a legtöbb helyen ez sehogyse megy. A szovjetek rendelkeznek, amihez joguk nincs, s ezt a közlélmzés fogja megéreztetni.

Megdöbbenést kelt, hogy a békében is

közveszélyes elemek befurakodtak a nemzetőrségbe s most vörös gárda módjára viselkednek. Mezőpeterdről jelenti Csák József jegyző hogy Váradi Sándor volt csendőrmester vezetésével a nemzetőrség nem a rendet védi, hanem az uradalom és a vagyon ellen lázít és lázad. Kéri megfegyelmezését és eltávolítását. Másfelől is a nemzetőrök ellen kérnek segítséget.

Csontaházáról elindult tegnap egy csapat katona-nemzetőr s Tenkén keresztül Lessre igyekezett. A Mézes-korcsmánál egy csorda disznót vett észre a „rendcsináló” csapat, mire lövéseket adtak le a disznókra. Néhány azonnal felfordult, a többit megkötözték. A lelőttek között volt a koca is, ezt felbontották s a gazdák előtt vadállati módon a hasából a kis malacokat kidobva, a kocát szekérre tették a többivel, míg a sebesüetlen disznókat behajtották Nagyváradra.

A lessi jegyző telefonértesítésére *Kemény* L. Ignác kapitány fogadta a társaságot egy szál bottal a kezében. Előljött két bekötött fejű alak, utána kocsin 8 nemzetőr a kocával s hátul a disznókat hajtó nemzetőrök, akik kedélyesen üdvözölték régi ismerősüket, a kapitányt. Mind nagyváradi jászok voltak.

— Jó estét, kapitány ur. Éljen!

— No, mondta *Kemény*, hát lelőtték a disznókat.

— Mink nem, felelték. Mink rendet csináltunk *Csontaházától* idáig, ott találtuk a disznókat lelőve a Mézes csárdánál. Azt hallottuk, hogy azon a környéken mindig disznóhúst esznek az emberek, de kenyér nélkül, azért betegek, hát elhoztuk a többit is. Rekviráltunk, instálom, behoztuk a disznókat.

A kapitány lefoglalta a disznókat s a rendőrség udvarára vitette. A katonák közt van *Mágó* János, *Budai* Péter, *Erős* Péter, *Fóris* Dezső, *Sarkadi* Sándor, *Lányi* Ferenc, ez utóbbi *Liszky* Béla fővámellenőr csöszve *Csontaházán*, elhajtotta *Liszky* nagy örömeire tegnap megkapott. Végül ott volt *Weisz* Jenő, más néven *Vak* Tuli.

Igy vörösgárdáztak a váradi jászok. Sokan éjszaka lopóznak vissza Nagyváradra s hozzák a lopott holmikat.

A megyéből különben a következő hírek érkeznek:

Feketeerdőn *Tibald* Ferencnél betörték, *Zichy* Rafael grofnál és 1700 sertését elhajtották. *Papfalván* raboltak. *Dobrovicán* erősen lázongtak. *Kispapmezőn* kifosztották az üzleteket.

Ertsey Zsigmond főszolgabíró jelentette, hogy *Magyarcsékén* a hétfői vásárra forogás készül. Nemzetőrök mentek ki, nem volt semmi baj eddig.

Biharnagybajomban rend van, nem kell már katonai erő.

A réviek ellen panasz érkezett, nem segítenek a vársonkojosiaknak, sőt átmennek rabolni.

Flegmann főhadnagy jelenti hogy *Érsemjénben*, *Barantán* a rendet a segélyosztás megzavarta, mert a lakosság nem bizik a jegyzőben.

Fényes Loránd 35 emberből álló különítménnyel s egy géppuskával az érmihályfalvai járásba ment, 60 főre egészítette ki csapatát s a bánházai tanyacsoport lázadó és rabló lakossága ellen *Bory* Bélát és *Gál* Istvánt küldte ki, akik 4 órát engedtek arra, hogy az érmihályfalvai közraktárból rabolt holmit visszazállítsák. Megtörtént. Egy ember elfentállt, lőt s erre lelőtték.

Piskolton *Uray* János báró elrabolt 600 mm. termését Érendrédre vitte a csapat, Vasadon át a rabló Kupócspusztai cselédségtől elvette az 500 mm. élelmet s bevitte Érmihályfalvára a közraktárakba. Szalacsról 1000 mm. terményt szedtek össze s visszatértek Nagyváradra.

A hadügyminiszter tegnap rendeletet küldött a nemzetőrség szervezéséről *Kovács* Miklóshoz, a biharmegyei Nemzeti Tanács elnökéhez. E szerint a járási székhelyeken állandó nemzetőri századok lesznek készenlében. A nagyváradi honvédkiegészítő területén a 4. honvéd pótzászlóalj szervezi ezt s a nagyváradi lovas póttestekből nemzetőri lovasságot állít fel. Akárhon történik valami, a járási székhelyről legfeljebb egy óra alatt kint lehet a nemzetőrség.

Kolb Géza vizsgálóbíró elé tegnap a belényesvidéki, okányi, nagylétai és feketebátói zendülésnek 25 vádlottja került. A vizsgálóbíró emberfeletti erővel végzi nehéz teendőit egyedül.

A törvényszéken soros bírói tanácsot állítanak fel, jegyzője *Tóth* Kálmán dr. Dönt a felfolyamodások s a szabadrábrahelyezés dolgában a legutóbbi rablások, lázadások, zavargások eseteiben.

Kötegyánban 4 katona gyújtogatni kezdett. A polgárórség, melyet Kötegyán község maga állított fel, a gyújtogatókat elfogta és statarialiter halálra ítélte. Mind a négyet azonnal felakasztották.

A népkormány válasza Wilson elnök táviratára.

Budapest, nov. 11. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: Wilson elnöknek Magyarország népéhez intézett táviratára Károlyi miniszterelnök a szikratáviró útján a következő választ küldötte:

A magyar Nemzeti tanács megkapta az Egyesült Államok berni információs irodája útján azt a felhívást, amelyet az elnök úr az egykori osztrák-magyar császárság igája alól felszabadult népeihez intézett. Engedtesék meg nekem hogy a Magyar Nemzeti Tanácsból alakult népkormány nevében a következőket feleljem elnök urnak és a szabadság minden barátjának:

A Magyar Nemzeti Tanácsból alakult népkormány megtesz minden lehetőt, hogy az ön elvei alapján rendben, mérséklettel és megértő szeretettel és határozottsággal vezesse át a válságos alakuláson Magyarország népeit. Minden gondunk arra irányul, hogy minden erőszakosságok, embertelen cselekedetek be ne szennyezzék a világ újjászületése korszakának évkönyveit. Ma-

gyarország népeit ifju szabadságában az Ön eszméinek diadala vezeti.

Kérem Önt elnök ur, hogy közölje legnagyobb számú és leglelkesebb barátainkkal, hogy mi a világ közvéleménye, a történelem és népünk előtt elhárítunk minden felelősséget a régi rendszer büneiért, amely joggal válthatta ki a világ demokratáinak ítéletét.

Kérem Önt elnök ur, hasson oda, hogy ifju demokráciánkat és szabadságunkat senki se fenyegethesse erőszakos cselekedettel.

Elnök ur ne engedje, hogy a népek új erőszakkal letiportassanak és megakadályozzák az Ön eszményeit; ne engedje, hogy minden nemzet békés munkáját fegyverek irányítsák és hogy elárasszák az új nihilisták rettenetes tömegei a civilizált világot.

Elnök ur! Magyarország bizalommal bocsátja ügyét a világ ítélészéke elé.

Károlyi Mihály,
a népkormány elnöke.

Németország elfogadta a fegyverszüneti feltételeket.

A német nép kérelme Wilson elnökhöz.

A megsemmisítő feltételek enyhítését kéri.

Budapest, november 11. Berlinből jelentik: Az államtanács november 10-én reggel tanácskozott a fegyverszünetfeltételeiről. A feltételeket elfogadták, a békedelegáció megfelelő utasítást kapott.

Az éjszaka folyamán a következő szikratáviratot küldték Lansing államtitkárhoz:

Allamtitkár ur!

A német kormány a demokratikus célok és eszmények bűnösségben való hittől fordul az Egyesült Államok elnökéhez azzal a kérelemmel, hogy állítsa helyre a békét.

A német kormány megkapta a fegyverszünet feltételeit, amelyek az ötven hónap óta tartó blokád után a közlekedési eszközök átadása és a megszálló csapatok élelmezése következtében a blokád tenntartása

mellett kétségbeejtővé tenné Németország élelmezési helyzetét s feltétlenül a férfiak, nők és gyermekek millióinak éhenhalását jelentené.

Németország kénytelen volt a feltételeket elfogadni, de a német kormány figyelmezteti Wilson elnököt, hogy e feltételek végrehajtása éppen az ellenkezője az elnök által felállított azon eszmének, amely a népszövetség újjáépítésének előfeltétele és a jogon alapuló tartós békének biztosítója.

A német nép ezért arra kéri az elnököt, járjon közbe a szövetségeseknél a megsemmisítő feltételek enyhítése érdekében.

SOLF, hadügyi államtitkár.

Visszavonulásra kaptak parancsot az országba bevonult szerb csapatok.

Budapest, november 11. (Saját tudósítónktól.) Illetékes helyről jelentik, hogy az Ujvidékre bevonult szerb csapatok parancsnoka távirati utasítást kapott Franchet D'Esperay tábornoktól, hogy csapatait vonja ki Ujvidékről, mert a helyzet nem kívánja a szerb csapatok további előnyomulását. A belügyminiszterium ma délben táviratot kapott Ujvidékről, hogy a szerb csapatok készülnek a városból kivonulni.

Nemzetőr csapataink elindultak a Pozsony ellen felvonult csehek leküzdésére.

Budapest, nov. 11. (Saját tudósítónktól.) A tengerészekből alakult nemzetőr csapatok ma reggel Heltay Viktor parancsnok vezetésével a Pozsony ellen felvonult szerbek ellen indultak.

Wilson elnök megjelenik a béketárgyalásokon.

Budapest, november 11. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A Corriere jelenti washingtoni jelentések szerint, hogy Wilson elnök végleg elhatározta, hogy személyesen részt fog venni a béketárgyalásokon.

A szász király detronizálása.

Budapest, november 11. (Saját tudósítónktól.) Drezdából jelentik: A szász királyt detronizálták.

Tirolból, Salzburgból kivonultak a németek.

Budapest, november 11. (Saját tudósítónktól.) Innsbruckból jelentik: A bevonult német csapatok Tirolból, Salzburgból visszahúzódnak, Innsbruck kiürítése küszöbön áll.

Adler Viktor szívszélhűdésben meghalt.

Budapest, nov. 11. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Dr Adler Viktor külügyi államtitkár délután fél egy órakor szívszélhűdés következtében meghalt. Adler Viktor hirtelen halála súlyos csapást jelent Német-Ausztriára nézve.

Károlyi miniszterelnök Svájcba készül.

— Érintkezést keres az antanttal. —

Budapest, nov. 11. (Saját tudósítónktól.) Károlyi Mihály miniszterelnök a magyar általános képviselőtestületben a legközelebbi időben Svájcba utazik, hogy érintkezést találjon az antanttal és hogy megvilágítsa a Magyarországon beállott átalakulást. Bizni lehet benne, hogy a miniszterelnök ezen Svájcban folytatandó tárgyalásai alkalmasak lesznek arra, hogy ellenségeink ellenünk irányuló hangulatán enyhítsen. A miniszterelnök utazásának időpontja még nincs megállapítva.

Viimos császárt és kíséretét internálták Hollandiában.

Budapest, nov. 11. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A munkás és katonatanács közli, hogy a volt császár a császárnéval és a trónörökösrel Maastrichtbe érkezett, ahol megvárja hogyan fog dönteni a német alföldi kormány Hollandiába való bebocsátása dolgában.

Amsterdamból jelentik: Hír szerint a Hollandiába érkezett császárt és kíséretét internálták. A császárral érkezett a császárné, a trónörökös és Hindenburg is.

Berlinből jelentik: A Wolff ügynökség megcáfolja azt a jelentést, hogy Hindenburg és Ruprecht trónörökös is a császárral ment volna Hollandiába.

A német-osztrák államtanács kimondta a köztársaságot.

Budapest, november 11. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Az államtanács tizenegy szakaszból álló törvényjavaslatot fogadott el, amely kimondja, hogy Német-Ausztria demokratikus köztársaság lesz s minden közhatalmat a nép igtat be.

Az osztrák császár lemondott?

Budapest, november 11. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Habsburg Károly császár ma délután a következő proklamációt adta ki:

Trónra lépésem óta mindig azon fáradoztam, hogy a népet a háboru rémségeiből kivezesse, amelynek kitörésében semmi részem nem volt. Nem haboztam az alkotmányos életet helyreállítani és a népnek megnyitottam az állami önállóság útját. Valamennyi népem iránt folyton változatlan szeretetet érezve, a szabad kifejlődést nem akadályoztam.

Előre elismerem azt a döntést,

(Saját tudósítónktól.) Budapest, november 11. Bécsből jelentik: Az itteni parlamenti körök élénken tárgyalták a császár által kiadott proklamáció szövegét, amely nem tünteti fel egész világosan a császári trónról való lemondást.

amelyet Német-Ausztria jövődől államformájáról hozni fog s lemondok az államügyek intézésében való bármely részvételről, egyttal felmentem osztrák kormányomat.

Német-Ausztria népe egyetértéssel és engesztelékenységgel szilárdítsa meg az új rendet! Népem szerencséje kezdettől fogva egyformán kívánságom célja volt, csak a belső béke képes e háború sebeit meggyógyítani.

KÁROLY s. k.

LAMASCH s. k.

Feljelentés egy főhadnagy ellen.

A nagyváradai 4. honvéd pótzászlóalj tiszti étkezdéjének vezetője, Menzel Rudolf főhadnagy, gazdasági tiszttel ellen feljelentés érkezett a rendőrség büntető osztályához.

A feljelentés elmondja, hogy Menzel főhadnagy huzamosabb idő óta dézsmálja az étkezdé készletét és az el tulajdonított dolgokat parádés kocsiján hordja ki a lakására és ismerőseinek adogatja el.

Jánossy Gyula főkapitány dr. Szentmiklóssy Imre rendőrkapitányt bizta meg a nyomozással. Szentmiklóssy megjelent a főhadnagy lakásán és házkutatást tartott. A házkutatás azonban nem járt a várt eredménnyel, mert mindössze 20 kgr. cukrot találtak, amelyről Menzel Rudolf azt állította, hogy az Stepper Ottó cukrász tulajdona.

Stepper Ottó ezt az állítást igazolta is és a rendőrség a maga részéről befejezte a vizsgálatot.

Az ügyet azonban még nem tekinthetjük befejezettnek. A rendőrség ugyanis áttette az iratokat az állomásparancsnoksághoz, ahol tovább folytatják a vizsgálatot.

A nyomozás szálai elvezetnek Leipnik Gyula tüzérfőhadnagy lakására is, ahol nagyobb élelmiszerkészletet találtak. Leipnik Gyulának is sikerült ártatlanságát bizonyítani, amennyiben hiteles bevásárlási könyvecskéivel igazolta, hogy azokat a cikkeket a várbán, a beszerzési csoporttól vásárolta és nem Menzeltől vette.

A Menzel-ügyről már napok, sőt hónapok óta suttognak a városban. Mindenkinél feltűnt, hogy a főhadnagy, aki mint szerény tiszt került Nagyváradra, az utóbbi időben a legköltségesebb passziókat enged meg magának. Kocsikat, lovakat tartott, egyik népünnepélyen résztvett a virág korzóban, sőt díjat is nyert. Ezért történt aztán az, hogy amikor a feljelentés nyilvánosságra került, óriási panamákról, nagy visszaélésekről beszélt mindenki.

A polgárőrség közleményei.

A polgárőrség főparancsnoksága nyilvános dicsőreben részesíti Szőke Sándor bankfőnököt és Mautner Ignácot mint a polgárőrség tagjait, akik vasárnap 2 ittas tiszttel fegyvereztek le. A lövődöző tisztektől életük kockáztatásával vették el a revolvereket. Dicsőreben részesíti továbbá Berkes Lajos és Keszenbaum Márk polgárőröket, akik vasárnap délelőtt 4 orosz foglyot állítottak elő. A foglyok feltörték egy katonai cipőraktárt és fosztogatták.

A váraljai őrség egyik őriárata harcban keveredett egy fegyveres tolvajbandával mely megtámadta a katonai élelmészeti raktárt, a tolvajok viszonzták a lövéseket, majd elmenekültek. Ugyancsak a váraljai őrség egyik őriárata a villamos művek telepe előtt egy wertheim szekrényt talált. A vizsgálat során az a gyanu merült fel, hogy a kasszát a 37. gy. e. egyik őrmestere adta el. A szekrény jogos tulajdonosát nem sikerült megtalálni.

A polgárőrség központi parancsnoksága felszólítja a város kereskedőit, hogy a raktárokon levő nemzeti színű szalagot méltányos áron ajánlják fel a polgárőrség számára.

A Szent László-téri polgárőrség parancsnoksága felhívja az őrség tagjait, hogy szolgálati beosztásukért jelentkezzenek ma kedden délután 6 órakor az újvárosi takarékpénztár helyiségében.

A polgárőrség legszervezettebb váralja városrész területén. Ma megjelenik a polgármester falragaszos felhívása, mely elrendeli a kötelező jelentkezést. A nem jelentkezőket szigorúan megbüntetik. Remélhető, hogy a felhívásnak meg lesz a kellő eredménye váralján. A váraljaiak a Baross-utcai katonai élelmészeti raktárnál jelentkezzenek lajstromozás végett. Az intelligens elemek segítsenek a szervezés munkájában.

A Damjanich, Körös, Huszár- és a Vitéz utcán szervezett polgárőrség tagjainak szolgálati beosztását Mikusay József parancsnok elkészítette. A beosztás Damjanich-utcán Rozinger Regina üzletében, Körös-utcán pedig Grosz Izidor üzletében van kifüggesztve. A beosztottak a Kaszárnya utcai óvodában kapnak igazolványt és karszalagot. Jelentkezzen mindenki.

Tegnap délután Hajdu Hugó gyógyszerész a Zöldfa utcai őrség parancsnoka egymaga revolverrel 4 fegyveres katonát szőlőt fel igazolásra.

A katonákat miután igazolványuk nem volt, a fegyverek lerakására kényszerítette és a 4 fegyvert a polgárőrség központi parancsnokságának küldte le.

Leszerelés.

Nagyvárad város tanácsa, a katonai állomásparancsnokság és Biharmegye alispánja a következőket közli:

Folyó hó 11-én és azt követő napokon reggel 9 órától kezdve a Nagyváradon lakó s nem tényleges állományu katonai személyek (havidijasok és legénység) le fognak szereltetni és végleg elbocsátatni.

A vidéki lakosok leszerelése végett a járásokba katonai bizottságok szállanak ki, az ottani leszerelés idejekorán ki lesz hirdetve. A vidékiek Nagyváradon tehát nem szerelhetnek le, éppen ezért ne csináljanak maguknak felesleges költséget s várják be nyugodtan otthon a leszerelést.

A központi járás községeiben a már haza érkezettek Nagyváradon a későbbi napokban lesznek leszerelve, ennek idejét a községi előjáróság idejében kihirdetni fogják.

Leszerelési helyek.

1. A Rulikovszky-uti új honvéd tüzér laktanyában valamenyi honvéd gyalogos, huszár és tüzérek.

2. A várlaktanyában valamenyi régi közös hadseregbeli gyalogos.

3. Az aradi uti volt közös huszár laktanyában a régi közös lovasság és vonat csapatbelies.

4. Az aradi uti tüzérlaktanyában a régi közös tüzérek és műszaki csapatokhoz tartozók számára.

Az egyes helyeken naponta legfeljebb 2-300 ember szerelhet le. Az ezen számon felül levők a következő napokon szerelnek le. A személyazonosság igazolására mindenki hozzon magával valami katonai okmányt, hogy a leszerelés gyorsabban mehessen.

Elbocsájtának.

1. Az 1895. és ennél idősebb születésű évfolyamok.

2. Azon főiskolai hallgatók születési évfolyamokra való tekintet nélkül, akik ezen minősültségüket igazolják.

Egyelőre visszamaradnak:

a) A tényleges állományu havidijasok és havidijas jelöltek.

b) A tényleges állományu rangosztályba nem sorolt havidijasok.

c) A tovább szolgáló altisztek.

d) Az 1896. és ennél fiatalabb születésű évfolyambeli nem tényleges havidijasok, havidijas jelöltek, rangosztályba nem sorolt havidijasok és legénység.

Ezek közül mindazok, akik helyeiket eddig engedély nélkül elhagyták, felhivatnak régi szolgálati helyeiken, avagy póttesteiknél való azonnali jelentkezésre.

e) A továbbszolgálatra önként visszamaradó nem tényleges állományu havidijasok, havidijas jelöltek és legénységi egyének.

f) A munkásoththonon elhelyezést nyerő munkások.

Természetesen szolgálati helyeiken maradnak azon katonai egyének, akik a nemzetiségben szolgálatot teljesítenek, a kötelezett üzemekben dolgozó munkások és azok, akiket a katonaság ezidő szerint még nem nélkülözhet.

* Két millió kölcsön a városnak. A nagyváradai pénztételek vasárnap gyűlést tartottak s megszavaztak 2 millió korona kölcsönt a városnak.

Kétezer német katona Nagyváradon.

Tegnap délután 25 automobillal Nagyváradra érkezett egy német katonai küldöttség, amely Jánossy Gyula főkapitánynál 2000 német katona részére szállást kért. Jánossy főkapitány az új honvédtüzér laktanyát bocsátotta a rendelkezésükre.

Este 7 órakor 300 autón meg is érkeztek a németek. Az albán frontról jöttek Aradon keresztül és ma reggel Budapest felé folytatják útjukat.

A katonák nagyon csöndesen, szerényen, mondhatni letörten viselkedtek. Többször hangoztatták, hogy nem visznek el most már semmit, csak pihenni akarnak.

Benn a laktanyában tudták meg először, hogy Vilmos császár lemondott és Hollandiába menekült. Amint ezt a hírt meghallották hangos hurrá! harsant fel, a sapkák a levegőbe repültek és annak a nézetüknek adtak kifejezést, hogy ennek már régen így kellett volna történni.

HIREK

FELELET

az igazságügyminiszterhez küldött
sürgönyre.

Dr Nagy Mihály és dr Fried János
uraknak.

Sürgönyükre az igazságügyminiszter aligha fog felelni, de felelünk mi a következőkben:

Ha majd Budapestre jönnek Önök, tekintsek magukat tőlünk meghívottaknak a Birósági Missziós Hivatalunkba, amelynek állandó helyisége — az igazságügyminisztertől direkt átengedve — a Központi Járásbiróság palotájában van: V., Markó utca 12—25, I. emelet, 139; telefon 131—91; és amiről ott tudomást szereznek, — remélve tárgyilagosságukat — arról is informálják lapjukat.

Utána a Rendőrségi Missziós Hivatalunkba is meghívjuk Önöket, ez pedig a Gyermekvédelmi Rendőrségen van: IV., Szerb utca 3.

Országos Patronázs Szervezetünk különböző kurzusaira is meghívjuk Önöket, ha idejük engedi, — legközelebb a kecskeméti, amely nem véletlenül, de épen a törvényszék esküdtzéki termében lesz, amint már más városban is így volt.

Ezekből a tényekből Uraim, vonják le önmaguk számára a tanulságot és nem a paragrafusra, de becsületes igazságukra hivatkozva, tegyék meg lovagias kötelességüket.

Budapest, 1918. nov. 6.

Balázs Benedikta,
Sz. M. nővér.

Ehhez a felelethez kommentár nem kellene. De jó lesz hangsúlyozni, hogy a gyermekbirósági rendőrség mellett a kath. missziónövérek hivatásból és honorárium nélkül működnek. Jó lesz megjegyezni, hogy a gyermekbiróság a kath. missziónövérek által vezetett javító intézetbe és Leánymenhelyekre fiatalok büntetését utal és azokat a kath.

missziónövérek hivatásból és fizetés nélkül vezetik. A Kath. Missziótársulat minden közgyűlésén az igazságügyminiszter is képviselti magát. Vagy talán azt kívánják a sürgönyző urak, hogy a gyermekbirák, illetőleg az igazságügyminiszter azonnal kergesse ki őket, az évek óta működő kath. missziónövéreket?

Érdekes a sürgöny első szava: *Katholikus missziónövérek*... Hisz mindenki tartozik általában valamely valláshoz, még a sürgönyző urak is. Vagy talán inkább veszen a szegényes gyermekvédelmünk, patronázsunk, csak katolikusok ne nyuljanak hozzá? Nem tudjuk, hogy ezek a szabadelvű sürgönyző ügyvéd urak kire haragusznak legjobban: a katolikusokra-e, a missziónövérekre-e vagy a törvényszéki elnökekre-e?

* **Meghívó.** Biharvármegye Nemzeti Tanácsa folyó hó 13-án délelőtt 11 órakor a vármegyház nagytermében ülést tart, amelyre a tárgyak fontosságára tekintettel az összes tagok megjelenését kérjük. Nagyvárad, 1918. nov. 11.

* **A főispán bucsuzik.** Még nincs felmentve, holott a legelső volt, aki a kormánynak felajánlotta lemondását, de *Malatinszky* Lajos már elbucsuzik a vármegyházától. — Tegnap megkezdte butorai szállítást s rövidesen üres lesz a megyeházán a főispáni lakás. A főispán a cipőakció összes pénzét s a beérkezett 370 kérvényt átadta *Agoston* Péternének, aki a már bevizsgált kérelmeket elintézi.

* **Komlóssy József tanácsos szabadságáról** visszatért s elfoglalta hivatalát. A közgyűlési tárgysorozatból törlik szabadságolási kérését.

* **Munkásotthon létesítése az átmenetileg munkanélküliek részére.** A magyar hadügyminiszter rendeletére a 4. honvéd pótzászlóalj a honvédtüzér laktanyában, az őrpótszázad helyiségeiben munkásotthont létesít, ahol azok nyernek elhelyezést, kik ideiglenesen munkanélküli vannak. Ezek lakást, ellátást és napi 4 koronát kapnak, mindaddig, míg vagy maguk állást nem kapnak, vagy pedig hatósági közvetítéssel munkához nem jutnak. Az intézet katonai vezetője, dr Fehér Márton, aki mellé a helyi munkáspárt 3, a munkaközvetítő, a népiroda és éllemzési hivatal egy-egy tagot delegál, és ez a bizottság intézi a munkásotthon ügyeit.

* **Hadirokkantak alkalmazása.** Az Országos hadigondozó hivatal értesítette a népirodát, hogy a m. kir. államvasutak igazgatósága főleg számviteli irodai munkák elvégzése céljából hajlandó részben Budapesten, részben pedig a szegedi leszámoló hivatalnál mintegy 200 olya hadirokkantat alkalmazni, akik a számvetési alapműveletekben jártasak, írni és olvasni tudnak, műveltségük pedig körülbelül oly mérvű, hogy az a 4 középiskola elvégzésének megfelel. A négy középiskola elvégzésének okmányoszerű igazolása, amennyiben a fenti előfeltételek fenforognak nem kívántatik meg. Az alkalmazás egyelőre próba időre szólana, 3—4 korona napi díj mellett, néhány havi próbaidő eltelte után, azonban azok a hadirokkantak, akik ráter-

mettségüket beigazolják a segédtszti státuszba felvételnének, itt részükre nyugdíjképesség biztosították és évi illetményük maximálisan 3—4000 koronáig emelkedhetnek. Azok a hadirokkantak, akik hajlandók az alkalmazást elfogadni, jelentkezzenek a városi hadigondozó hivatalnál (Városház II. em. 39. sz.) hétköznapokon d. u. 3—6 óráig.

* **A Kath Kör vetítőelőadása, a közbejött akadályok miatt ma elmarad.**

* **A biharmegyei hadbavonult ügyvédek szabad szervezete.** Vasárnap megalkult a Biharvármegyei Hadbavonult ügyvédek szabadszervezete. Az alakuló gyűlésen határozati javaslatot fogadtak el, amelyben szükségsegélyt (5000 koronát), hosszabb lejáratu, kamatmentes államsegélyt (minimum 10.000 korona), közjegyzőségek szaporítását kérik a jelenlegi vezetőségtől. Kérik továbbá, hogy a felosztandó földbirtok felosztási és telekkönyvi munkálatai hadbavonult ügyvédekre bizandók, a telekkönyvi és gyámhatósági ügyekben az ügyvédi kényszer kimondását, a hazatérő ügyvédeknek a törvényszék épületében iroda helyiségek átengedését, a háborus évek kamarai illeték és nyugdíjak átvállalását, a III. osztályu kereseti adó elengedését és más gazdasági előnyöket. A szervezet *ügyvédi tanácsot* választott, amelynek tagjai: dr Bárdos Imre, dr Berkes József, dr Cseresznyés Zoltán, dr Davidovits Sándor, dr Gál Jenő, dr Fényes Ödön, dr Fleischer Béla, dr Fehér Márton, dr Fehér Adolf, dr Havas Aladár, dr Krüger Jenő, dr Kertész Ferenc, dr Kozma János, dr Lőrincz Sándor, dr Mangra Demeter, Meer Béla, dr Ney Pál, dr Pelle János, dr Steiner Sándor, dr Várad Ödön, dr Várszeghy Lajos.

* **Feloszlott a katonai rendőrség.** A leszereléssel egyidejűleg a nagyváradai katonai rendőrség is megszűnt. *Dellel* Ferenc dr parancsnok már hazament Szabadkára, ahol járásbíró. A három nagyszerű detektívet a félrevezethetetlen, tetterős és kiváló *Csáthy Géza*t, a kiülő szemű *Papp Józsefet* és a hatalmas erejű *Mrgyes Milivojt* a nagyváradai rendőrség hívta meg hatalmas feladatainak segítségére. A katonai bíróság szabadlára helyezvén egy tucat vádlottat, a rendőrség feladatait nagyban megszorította, kiszabadultak ugyanis *Boros-Barta Zsiga*, aki nemzetőr, *Perey Dezső*, aki megszökött az eskorttól, *Bronz Gyula*, *Bika György*, *Orosz János*.

* **Iskolai értesítés.** Az olasz közs. polg. leányiskola tanulóit értesíti az igazgatóság, hogy a tanítás nov. 18-án a *Tisza Kálmán-téri* iskolahelyiségben kezdődik. — Egyben arra kéri a tanulókat, akik a négy háborus éven át olyan hazafias buzgósággal látták el az iskolájukban fekvő sebesülteket szeretetadományokkal: hozzanak most a hazatérő, sokat szenvedett katonáink részére is szeretetadományt (cigaretta, fehér kenyér, vagy sütemény, gyümölcs), szurdán, csütörtökön, pénteken az iskolába, honnan a vasúti állomáshoz, a fogadó bizottságnak fogjuk küldeni.

* **Megszigorították a szesztilalmat.** Nagyvárad város tanácsa a 17038—918. sz. határozatával a szesz italok kiszolgáltatását betiltotta. Sehol sem szabad kismértékben sem kiszolgálni szesz ital. A szigorítás oka az, hogy a belügyminiszter erre vonatkozó rendeletét nem tartották be. A határozat az összes vendéglőkre és kávéházakra is vonatkozik.

* **Munkásokat keres a katonai ügyosztály.** A Magyar Hadügyminiszterium 28473—1918 számú távirati rendelete alapján a volt közös és honvédségi katonai javakat le kell foglalni és össze kell gyűjteni. Ezen lefoglalás és összegyűjtés végrehajtására szükségem van körülteül 100 erős szervezetű megbízható munkabíró egyénre. Felhívom tehát mindazokat, kik leszerelés folytán a hadsereg kötelékéből elbocsájtottak, magukat erősebb testi munka elvégzésére alkalmasnak tartják, megbízhatóságukat igazolni tudják, hogy megfelelő napidíj mellett jelentkezzenek Nagyváradi város katonai ügyosztályában. Nagyváradi, 1918 november hó 11. Eleméry Ferenc sk. katonai ügyi tanácsnok.

* **A polgárőrség szervezése.** A polgárőrség Buniatai-liget, Lakatos, Péter, Pál, Kereszt, Városliget, Görbe és Heltai utca csoportjának parancsnoksága közli, hogy a polgárőrségbe nemcsak az önként jelentkezettek életkorukra való tekintet nélkül, hanem törvényes kötelezettségük alapján a területén lakó összes 18—50 éves férfiakat besorozta. Felhívja a polgárőröket, akik még esküt nem tettek és igazolványuk nincs, tartsák polgári kötelességüknek, hogy esküjüket letétele és igazolványuk átvétele, valamint a szolgálat teljesítésére való tájékoztatás meghallgatása céljából november 12-én, kedden d. u. 6 órakor a Ritoók utcai fiúiskolában jelentkezzenek. A szolgálati beosztások, valamint a parancsnokság közlései november 12-től kezdve a Sztaroveszky-utcai Búbla, Lakatos-utcai Kovács és a Kereszt-utcai, Kertész-féle üzletek kirakataiban fognak kifüggeszteni. Akik az eskü letétele és az igazolvány átvétele végett meg nem jelennek, vagy szolgálatukat előzetes igazolás nélkül nem teljesítik pontosan, büntető intézkedés foganatosítása és más szolgálati beosztás végett a polgárőrség központjába fognak áttalítani.

* **Nemzetőrök ruházata.** Ugy értesülünk, hogy a nagyváradi nemzetőrök, akiknek jórésze anyagilag nem kedvező helyzetben él, nemsokára ruházatot kapnak. Sapkát, köpenyt és jó bakancsot adnak nekik, hogy éjjel hidegben, sárban, esőben, hóban teljesíthessék önfeláldozó működésüket. Kapnak ezenkívül 150 gramm dohányt is s a hideg időkben éjszaka teát.

* **A Munkásbiztosító Péntár rendelőintézetében a békebeli gyógykezelési rend helyreállott.** A gyógykezelések rendje a következő: Férfi belsőbetegek részére: d. e. 9 órától d. u. 1-ig. Női belsőbetegek és gyermekek részére: d. e. 11—1-ig. Sebészeti rendelés: d. u. 5—6-ig. Tüdőbetegek részére: d. u. 6—7-ig. Női betegségek rendelése: d. u. 6—7-ig. Férfi nemi betegek részére: d. e. 11—1-ig. Mindezek a rendelések az Ezredévi Emlék tér 24. sz. a. központi rendelőintézetben történnek. Ezenkívül szembetegek részére rendel dr. Waldmann Béla Rákóczy-ut 10. szám alatt lakásán déli 12—1-ig. Fogorvos rendelést dr. Barta Dezső Bazárépület-beli lakásán d. u. 5—6-ig.

* **A ruhaneműeket feloldják a zár alól.** A magyar népkormány kereskedelemügyi minisztere 102997. B. T. 1918. számú rendeletével értesítette az összes magyarországi kereskedelmi és iparkamarákat, hogy a polgári célokra rendelkezésre álló ruházati cikkek forgalombahozatalának és felhasználásának tárgyában kiadott 83000—1918. számú s a Budapesti Közlöny 1918. szeptember 15-én megjelent 210. számában közzétett

rendeletet, valamint a rendelet pótlásául s annak módosításaként kiadott 94166—1918. számú s a Budapesti Közlöny 1918. évi okt. 15-én megjelent 235. számában közzétett rendeletet hatályon kívül helyezte. Eszerint tehát a textil áruknak és ruhaneműeknek nov. 15-ig a Népruházati bizottsághoz való bejelentési kötelezettsége megszűnt. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara.

* **Halálozás.** Mátyi Mihály nyug. törv. irodatiszt életének 75-ik évében f. hó 10-én elhunyt. Temetése e hó 12-én délután 3 órakor a Szaniszló-utcai gyászházban.

* **A sertéshizlalók figyelmébe.** A közéletmezési miniszter urnak 256000—1918. sz. rendelete alapján a sertéshizlalást illetőleg a következőket hozom a város lakossága és érdekeltek tudomására. Egy egy sertés felhizlalására 6 métermázsza szemes takarmány használható fel. Egy egy személy által fogyasztható havi zsírmennyiség 42 dögban, rendszeres mezőgazdasági munkásoknál 1 kg-ban a mezőgazdasági időszak munkásoknál alkalmazásuk tartama alatt 1 és fél kg-ban van megállapítva. A mezőgazdasági munkásokat beleértve, 1 sertés legalább is 5 családtag illetőleg ellátandó szükségletére engedélyezhető. Minden hizláló a nyilvántartás helyesbítése végett a hizlalásban beállott mindennemű változást (átadás, kényszerűsülés, elhullás, levágás, hizlalásból való kivonás) 48 órán belül a közéletmezési ügyosztálynál, Teleky utca 3. szám szíval vagy írásban bejelenteni tartozik. Aki a jelen rendeletem, vagy a hatóságnak a jelen rendelet alapján kibocsájtott valamely rendelkezését megszegi vagy kijátsza, amennyiben cselekménye vagy mulasztása súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, a m. kir. miniszterium 2593—1918. sz. rendeletének 6. §-a értelmében kihágást követ el és 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető. Nagyváradi, 1918. okt. 14. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* **Tisztviselők vasuti kedvezménye.** Az államvasutak debreczeni üzletvezetőségétől vett átirat alapján értesitem a város területén lakó tényleges szolgálatban levő és nyugdíjas igényjogosultakat, hogy a maguk valamint családtagjaiknak vasuti féljegy váltására jogosító igazolványait a jövő évre leendő érvényesítése végett a folyó évi november hó folyamán a nevezett üzletvezetőséghez nyújtsák be. Nagyváradi, 1918. november hó 3. Rimler Károly s. k., polgármester.

* **A Nagyváradi Hatósági Munkaközvetítő értesítése.** 1918 november 11. Foglalkozást kap:

Asztalos segéd 23, fodrász 1, gyárimunkás, napszámos 216, keresk. alkalmazott (kereskedő segéd, utazó) 1, kovács 4, lakatos 4, munkásnő 9, molnár 2, szabó (férfi és női) 10, szeszfőző 1, szolgaszemélyzet (hetes kocsis, kihordó) 33, iparostanuló (fiú és lány) 20 keresk. tanuló 1, gépirónó 2, ács 1, kelmefestő 1, timár 1, szobafestő 1, pincérlány 2, szijgyártó 1, bádógossegéd 2, háztartási alkalmazott: házvezetőnő, nevelőnő, mindenek 8.

Foglalkozást keres: bádógos 2, cimfestő 1, fodrász 1, gyárimunkás, napszámos 9, gépirónó 2, géplakatos 2, hentes 1, házvezetőnő 1, kárpitos 1, kereskedelmi irodai alkalmazott 32, kovács 2, kocsis 1, pénzbeszedő 1, munkavezető (alépitményhez ács) 2, szabó 1, szolgaszemélyzet (hetes, kocsis, kihordó) 9, iparostanuló (fiú és lány) 2, ács 1, pincér 1, pék 1, molnár 1, szeszfőző 1, mozdonyvezető 1, pénztárnoknő 1, kulcsár 1, keresk. tanuló 1, fűtő 2, kőműves 1, gazdasági alkalmazott: kulcsár, ispán, gyakornok,

felügyelő 1, háztartási alkalmazott: házvezetőnő, mosó- és vasalónő, takarítónők, iskolaszolga 4. A munkasközvetítő irodája Körös-utca 12. alatt van. Telefon 16-80

Haltenberger Vilmos
kelmefestő és vegytisztító gyáranak
második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Legújabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.

Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)

Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsillárok
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Színház.

A színház műsora:

Kedd: Tatárjárás.
Szerda: Pont Biquet család.
Csütörtök: Nebántsvirág.
Péntek: Pont Biquet család.
Szombat délután: Csárdáskirálynő.
Vasárnap este: Bánk Bán.

Hét órakor kezdődnek az előadások.
A színház igazgatósága a közönség kényelmére való tekintettel elhatározta, hogy az előadásokat ezentúl esti hét órakor kezdi.

Tatárjárás. Ma este a Tatárjárás kerül színre a vasárnapi repris szereposztásában.

A Pont Biquet család. A bohózat fénykorából való a Szigligeti színház szerdai reprisze, amely a francia raffinement és ötletesség minden rendelkezésére álló eszközével van felépítve. A főszerepek T. Pogány Janka, H. Körössy Juci, G. Polgár Mariska, Tóth Elek, Stoll Béla, Szigeti Jenő, Deák Kornél, Váradi és Harsányi kezében vannak.

Bánk-bán. A legnagyobb magyar tragédia, amelynek színrehozatala mindenkor irodalmi és színpadi ünnep, ma különösen mélyszégyes mozgalmaságot ébreszt magyar lélekben. Tiborc, a tragédia egyik leghatalmasabb e övel megformált alakja, azokat a vatesi gondolatokat szólaltatja meg, amelyek most váltak aktuálisakká és győztesekké. Melindát Hevessy, Gertrudist Gazdy, Izadorát Körössy Juci, Bánkot Bihari, Petu-t Tóth, Tiborcot Stoll, Biberachot Harsányi, Ottót Gróf Laci és Endrét Váradi játsszák.

A színház szene. A salgótarjáni és petrozsényi bányák széntermelését a kormány lefoglalta a vasutak és a városi vilá-

mos és vízmű részére. Más ebből nem kaphat. Fát pedig nem lehet kapni. Ha tehát Németország nem szállít szenet, a Szigligeti-színház fűtése kérdésessé válik. Erdélyi Miklós szinigazgató spórolással annyira tudta vinni, hogy ezidőszerint három-négy hétre való szénkészlettel rendelkezik s karácsonyig ki tudja húzni valahogy. Ha addig nem érkezik szén, karácsony előtti napokban a színház beszünteti az előadásokat.

URÁNIA mozgó- színház	MA Bűnös lelkek. Este 7 órai kezdettel.
------------------------------------	--

Szerkesztői üzenetek.

K. L. Belényes. A versek gyengék. Roman verset nem közlünk.

Nyilttér

Haltenberger
festő- és vegytisztító
gyára teljes üzemen, vállal minden szakmába vágó munkát.
Gyors kivitel. Pontos munka.
Mérsékelt árak!
A cég az átvett darabokért
!! felelősséget vállal !!

Szerkesztésért felelős: **HILF LÁSZLÓ.**

Kiadótulajdonos: **Szent László-nyomda r.-t.**

GÉPMUNKÁS
felvétetik
a **Szent László-nyomdában.**

VAS
és rézágak,
afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: özsze-
hajtós ágyak eredeti
gyári áron kaphatók
Tátray Sándor
r.-t.-nál Körös-utca 11.
Telefon-szám: 558.

Több kisebb nagyobb bérház
ELADÓ.
A vételhez szükséges jelzálogkölcshöz előnyös feltételek mellett bonyolítja le a
Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

Fésűk
tartós, finom anyagból.
Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtúk, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőrárúk, pipere és toillete szükségletek legjobb beszerzési helye
Fésű- és diszműáruház
Saspassage 42.
Nebelthau A. utóda Szabó J.
Javítások eszközöltetnek.

Lóértékesítő állomásparancsnokság
Nagyvárad 5.

Hirdetmény.
Közhírré teszem: 1. Hogy a katonai lovak legközelebbi árverései 1918. évi november hó 11., 12., 13. és 14-én fognak Nagyváradon az Aradi uti honvéd huszárlaktanya előtt megtartatni. Az árverés minden nap 8 órakor kezdődik. A lóvásárláshoz a szokásos főszoigbairói igazolvány ezen árverésekre nem szükséges. A lovak kötőfék nélkül adtnak át.
2. Hogy a f. hó 10-én és 15-én ugyancsak a honvédhuszár laktanya előtt nagyobb számú elsőrendű nagyértékű katonai ló fog mezőgazdasági munkálatok céljaira bizonytalan időre oly gazdák között kölcsönképen kiosztatni, a kik az illetékes községi előljáróságok által kiállított bizonyítvánnyal igazolják, hogy gazdaságaik igazi hiányában szenvednek, de az általuk vállalt katonai lovak megfelelő ellátására elegendő mennyiségű takarmányai rendelkeznek, továbbá anyagi körülményei olyanok, hogy a lovaknak saját hibájuk folytán esetleg előállható értékesítketését vagy a lovaknak elhullása esetén azok teljes becsértékét megtéríteni képesek, végül, hogy minden tekintetben megbízható egyének.
3. Kérem a községi előljáróságokat sziveskedjenek községekben a fentebb hirdetett lóárveréseken és lókiadásokon kívül közhírré tétetni azt is, hogy a mostani és a későbbi időpontokban árverésre vagy kiadásra kerülő lovak ápolására és gondozására megbízható polgári egyének, (otthon levő katonák is lehetnek) hosszabb időtartamra 30 korona nap-számber mellett felvétetnek.
A kik ezen munkára vállalkoznak jelentkezzenek megbízhatóságukat igazoló községi bizonyítvánnyal azonnal a honvéd huszár laktanyában, ahol is felvétetni fognak.
Ortutay lóhadnagy
a lóértékesítő állomás parancsnoka.

APOLLÓ mozgó- színház	MA Don Cézár. Előadások kezdete hétköznap 5, szombat, vasár- és ünnepnap délután 3 órakor.
------------------------------------	---

VIGADÓ mozgó- színház	MA Bűnös lelkek. Este 7 órai kezdettel.
------------------------------------	--

HETI ÁRJEGYZÉK:

Teáskészlet színes tálcával	40.-
Kávékészlet	40.-
Fekete-kávé készlet színes tálcával	40.-
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz.	80.-
Főző lábasok tűzálló	6.-
Főző fazék tűzálló	5, 6, 7, 8, 9, 10.-
Befűtőkészlet finom aranyozással felsz.	40.-
Függőlámpa csigás felszerelve	60.-
Falitűkör színes aranyozással	40.-
Ebédőkészlet sz. aranyozással 6 szem.	500.-
Ebédőkészlet színes finom minátval 190 részes, teáskészlettel együtt	500.-

Dizsműárak, majolika disztárgyak, valódi cobald diszműárak, terrakotta figurák, chinaezüst és alpacca ezüst árak
legnagyobb választékban.
Képkerekezés, ablaküvegezés.
Eladás nagyban és kicsinyben.
Árak viszonteladóknak is érvényesek.
KOMLÓS TESTVEREK
üveg, porcellán, lámpa és diszmű-
áru nagy gyári raktára Nagyvárad,
Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.
Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Egyszerű
hálészoba-butor eladó.
Teleky-utca 54.

Likőr
és rumkomposztók,
Chartreuse, Benediktiner,
Allasch, Meggy stb. essentiák.
Törköly, Szilvórium,
Seprő, Cognac-kivonatok
használati utasítással a legfinomabb
minőségben kaphatók:
Farkas István „Apolló”
drogeriában, Nagyvárad.

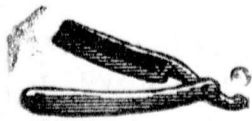
Ne dobja ki pénzét
a ruhákért, mert a kint
tűnően bevált ruhafestékek
régi ruhadarabjait olcsó
pénzért házilag átfeletheti.
Egy levél ára 70 fillér.
Németh Pál Aranykereszt
gyógyszertárában, a városháza
mellett.

Poloskairtó
Moksin biztos, kipróbált,
megbízható poloskák ir-
tására. Kis üveg 4 K,
középvég 8 K, nagy
üveg 14 K. Kapható
Farkas István „Apolló”
drogeriájában, Rákóczi-
ut 7-B.

Tavaszi
szepítők, májfoltok, bő-
rvörösség, kiütés, mi-
gyszerek ellen biztos az
IPO-krém. Ára 5 kor.
és szappan Víóra át-
mosó ára 6 korona. Kap-
ható Farkas István Apolló
drogeriájában, Rákóczi-
ut 7-B.

Bőrbeadó
Kossuth Lajos-utca 2.
sz. házban (Szent László
tér) kocsma, vendéglő
és bodegának kiválóan
alkalmas üzlethelyiség
hosszabb időre. Bővebb
felvilágosítás a Polgári
Takarékpénztár r.t. nagy-
váradnál cégnél nyerhető

Jogi könyvek
gyűjteményes kiadások,
Corpus juris Hungarici
1900-ig bőrkötésben stb.
eladók. Cim a kiadóban.

Egy borotva valódi
solingeni ezüstacél
12 kor.

Egy nagy tartós szobaseprű erős fanyéllal 7:50 K.
Piaci táskák 7 K-tól feljebb minden árban kaphatók.

Ruhafesték
feltétlen jó minőség csomagja 50 fillér,
kipróbált finomabb minőség 70 fillér.
Viszonteladóknek 100 csomag vételnél
60 százalék engedmény. Kapható
a „BÉKA”-boltban, Zöldfa-utcán.

Portörölők
és padlótörölők darabja
6 korona 50 fillér. —
Hegedűs János, Rákóczi-
ut 1. szám.

Téli karalábét
és olasz-káposztát na-
gyobb mennyiségben
házhöz szállítunk maxi-
mális árban. Megrendel-
hető Moskovits Adolf és
Fiainál. Telefon 15-08.

**Női, leány és gyer-
mekkabátok**, blousok
kötények, keztük, ha-
risnyák legolcsóbban:
Czillér Imre nagyáru-
házában.

Spanyolnátha
járványoknál betegszo-
bákban *ienyó (boro-
vicska) szobailat* ki-
tűnő dezinficiáló per-
metező szer kapható Farkas
István Apolló drogéri-
ájában.

Pemete
és hársfahéj-cukorka el-
hárítja a köhögést és
rekedtséget, hurutot, ki-
váló hangtisztító, oldó
hatású. Egy csomag ára
1 korona. Kapható Né-
meth Pál Aranykereszt
gyógyszertárában, a vá-
rosháza mellett.

Fényképészeti
lemezek, papírok, vegy-
szerek, előhívók stb.
kapható Farkas István
„Apolló” drogériájában,
Rákóczi-ut 7-B.

Tyukszemirtő
három nap alatt elmu-
laszt tyukszemet, bőr-
keményedést és szemöl-
csöket. Ára 2 kor. Kap-
ható Farkas István
„Apolló” drogériájában
Nagyvárad, Rákóczi-ut
7-B. sz.

Ruhaszövetek,
selymek, bársonyok,
szőrmeujdonságok, sző-
nyeg és fehérműek
legolcsóbban Czillér Imre
nagyáruházában.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és víz-
vezetékszerelő, bronz-
műves, bádogos, laka-
tos, műszerész és gal-
vanizáló. Irógép-, ke-
rékpár-, grammofon-
javító és nikkelező.

Iroda és raktár:
Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:
Szent János-u. 22. Telefon 532

Felső Kereskedelmi
és Polgári iskolából
kimaradt tanulókat
**magánvizsgára elő-
készít felelőséggel**

a Középiskolai
Előkészítő
Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gép-
írás, számtan, könyvvitel, he-
lyes és szépírás) szeptember
15-től kezdve a DONÁT-féle
tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30.
Telefon 1000. Telefon 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznéinek egyedüli fűző
szállítója.

Tisztításokat és átala-
kításokat elvállalunk.
Fűzők mérték után a
legrövidebb idő alatt el-
készítetnek.

HIRDETMÉNY!

Tudomására hozom Nagyvárad város és
Biharmegye közönségének, hogy a Városi
Kávéházamat eladtam és a visszamaradt

kávéházi italokat nagybani áron
bocsájtom a t. fogyasztóközönség rendelke-
zésére azon megjegyzéssel, hogy a borokból
10 üvegnél kevesebb nem kapható. Hely-
beli megrendelőimnek üvegenként 10 fillér
küldőncdíj ellenében kivánságára már házhöz
is szállítom.

Kérem azonnali szives megrendelésüket,
mert nagyon sajnálnám, ha a későbbi jelent-
kezőket már nem volna módomban kiszolgálni.

HERCZ IMRE

Rákóczi-ut 12. (Apolló-palota.)

Telefon 4-38.

Telefon 4-38.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉK:

FEHÉR BOROK: Palugyai Leányka 12:50,
Palugyai Rizling 12:50, Palugyai Chateau
12:50, Domány Rizling 12:50, Domány
Magyarádi 12:50, Domány Zöldszilvany
12:50, Hg. Windisch-Graetz 12:50. Beret-
vás: Ezerjő 13:50, Beretvás Zamatos
13:50 kor.

TOKAJI BOROK: Aszu 0:5 l. 25, Szamo-
rodni 0:5 l. 12:50, Szamorodni 0:2:5 l. 7 K.

VÖRÖS BOROK: Bordeaux Beretvás 0:7 l.
13:50, Chateau Windischgraetz 0:7 l. 13:50,
Chatem Palugyai 0:7 l. 13:50, Egri Vörös
Tokaji Bortermelő rt. 0:7 l. 13:50 kor.

KÜLFÖLDI BOROK: Malaga 0:7 l. 38:00,
Sherry 0:7 l. 38 kor.

PEZSGŐK: Törley, Dietzl, Palugyai, Tran-
silvan, Goldeck, üvegenként 36 kor.

LIKÖRÖK: Triple Sec, Sherry Brandi,
Cordiol Medok, Curasso, Allasch, Külön-
féle francia likörök, Gyomorerősítők, li-
terenként 58 korona.

Az árak üvegcserevel, vagy üvegenként
2 korona betéttel értendők.

Kicsinybeni eladásra, főlerakatom JANO-
VICS IGNÁCZ bodega üzletében Rákóczi-
ut városi kávéházzal szemben, a fent
jelzett árak mellett beszerezhetők.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata:
a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mi-
előtt szét nem néztünk a Sajtó
hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos fűzőedények, Wolfram
és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhöz szállítatnak. Elvállalunk villamos vilá-
gítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.
Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok
nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.